

Overweging Vermoeden-viering 29 januari 2017 Wies Houweling

Er is niets zo kwetsbaar als een pasgeboren kind. De eerste kreetjes, het eerste ademhalen wordt angstig afgewacht door de familie of ouders rondom het bed. Zucht, het is er. Gezond.

De mensheid probeert steeds meer invloed op de te krijgen dat het goed gaat en gezond is. Met de vlokentest en gen-testen worden er bv. steeds minder kinderen met het syndroom van down geboren. Ouders bepalen ook veel meer in welke periode van hun leven en carrière de komst van een kind het beste past. Er zijn natuurlijk altijd prachtige uitzonderingen, maar het leven van het kind dat vanmorgen geboren is, is veel meer gepland dan dat van een kind 10 jaar geleden. Toch blijft het kind even kwetsbaar, teder en zingen we er liedjes voor.

(nu sla ik een hele periode van kwetsbaarheid over)

Aan het einde van ons leven, krijgt de kwetsbaarheid ons weer in de klauwen en dat proberen we zoveel te voorkomen. Zelf zou ik het liefst 's nacht in mijn bed overlijden, gewoon zachtjes wegglijden. Dat gebeurt niet zo vaak bij mensen. Veel dingen die we zien en horen over lange lijdenswegen maken ons zenuwachtig, hoe zal dat bij mij gaan? Ik hoop dat mij dat bespaart blijft. Inmiddels hebben we de wet op euthanasie. Als iemand uitzichtloos lijdt aan een of meerdere medische kwalen kan de arts helpen het leven te bekorten. Dat is een uiterst zorgvuldige procedure, met scanartsen en een gesprek met de familie. Van de ... mensen die overlijden in Nederland .. door euthanasie of palliatieve sedatie.

Als predikant voerde ik vijftien jaar geleden rondom de invoering van de wet, in verschillende groepen gesprekken over euthanasie de voor en tegens en hoe iedereen er in stond. Er waren felle voorstanders en felle tegenstanders. Niemand hoopte ooit deze beslissing te moeten nemen over haar/zijn leven. Merkwaardig genoeg heb ik een felle tegenstander in deze gesprekken ooit begeleid samen met de huisarts en de familie naar euthanasie en een felle voorstander begeleid in een lang ziekbed. Je weet niet wat je zult doen. Het is een deel van ons leven waarin we kwetsbaar en afhankelijk worden. We willen zo veel mogelijk de eigen regie houden. In de wet rondom euthanasie en palliatieve sedatie kan dat.

Het gaat nu nog verder, met de wetsvoorstellen op voltooid leven van minister Edith Schippers en Pia Dijkstra gaat het nu ook eventueel mogelijk worden, dat hangt af van de verkiezingen, via een andere wet te vragen om een einde aan ons leven als we vinden dat het voltooid is. De zgn. wet op voltooid leven. Deze wet is er nog niet door de kamer maar staat hoog op de prioriteiten lijst van D66.

Waarover gaat dat? Gaat het over eenzaamheid, niet meer gewaardeerd worden. Ik citeer een mevr. uit het prachtige onderzoek hierover van Els van Wijngaarden van de Universiteit voor Humanistiek dat de complexiteit van de vraag laat zien.

Een mevrouw: Ik ben 100 jaar, mijn leven was een feest. Dat gaat niet meer, elke dag is verschrikkelijker en ik vind dat het nu klaar moet zijn. Een mens in een uiterst kwetsbare situatie wil de regie behouden. Niet afhankelijk worden, niet gezien meer worden, niet gekend meer, niet gewaardeerd meer. Ergens denk ik, ze heeft gelijk. Dat zou ik ook niet willen, en het is vreselijk als dat je toekomst is. Eenzaam, niemand die je ziet: De schrijfster Vonne van der Meer vertelt het in haar boek Winter in Glosterhuis, ' Op het plein bij de vroegere bibliotheek had ze een mokka-ijsje gekocht en daar was ze mee aan een tafeltje gaan zitten. Er waren nog drie stoelen vrij. Toen er een jonge vrouw naar haar toe kwam en vroeg of die stoel vrij was, had ze gretig geknikt; ja, natuurlijk, gaat u zitten. Maar die vrouw nam de stoel mee naar een tafel, een eind verderop. En dat gebeurde nog een en later nog een keer tot er geen stoel meer over was. Ik likte verder aan mijn ijsje

voorzichtig om niet te morsen op mijn jasje, toen een man zich over mijn tafeltje heen naar me toe boog. Ik schrok van zijn gezicht zo dichtbij.” Gebruikt u deze tafel?” Vroeg hij. Er lag alleen een servetje op, ik wilde geen nee zeggen. Zijn grote handen klemden zich al om de rand, mijn stok viel op de grond en daar ging mijn plastictafel de lucht in. Hij had gelijk, ik had die tafel niet echt nodig. Maar alleen op een stoel aan een tafel voelde toch heel anders dan alleen op een stoel zonder tafel. Alsof ik met mijn ijsje van de maan was gevallen.’

Het leven is een geschenk van God gekregen. We sleutelen eraan voordat het bij ons komt, en we komen nu waarschijnlijk in een tijd te leven dat we kunnen zeggen. ‘Het is genoeg, het hoeft niet meer. Ik geef het terug’. Een mens moet nu steeds meer beslissingen nemen over het begin en het einde van het leven. Zijn wij daarop voorbereid? Hoe leren we dat? Wat troost ons? Het rare is dat we met al dit medisch gedoe er niet minder kwetsbaar op worden, eerder kwetsbaarder. Het zijn vitale beslissingen die we moeten nemen, waar we zelf verantwoordelijk voor zijn.

Het is de zegen van de emancipatie van de mens, de autonomie, we krijgen steeds meer regie in handen, worden autonomer. Maakt het ons gelukkiger al deze verantwoordelijkheid? Maak het ons ook niet meer kwetsbaar? Hoe leren we omgaan met deze verantwoordelijkheden? Is onafhankelijk en niet ziek het hoogst haalbare in onze samenleving? Dit gaat diep in tegen alles waar ik in geloof. Autonomie is niet het hoogst haalbare voor een mens, dat is delen en liefde. Toch wordt de autonomie steeds meer het ideaal en vanzelfsprekend. De bijbel leert ons dat leven kostbaar is, maar op deze verantwoordelijkheid bereidt zij ons niet voor. Ook andere geloven niet, daar zullen we met elkaar over moeten spreken. Terugdraaien kan niet, wel zeer kritisch begeleiden.

Hoe leren wij leven in deze toekomst, geven we de diepte en kwetsbaarheid van het leven, de aandacht die het nodig heeft? Waar is hulp en troost voor het zo kwetsbare kostbare leven.

Het soefi verhaal verwijst naar de scheppingskracht van de mens. Ik denk dat mensen dat ook kunnen, hun eigen wereld scheppen. Wij doen dat, wij creëren sterke autonomie individuen, maar bij het scheppen van de wereld wordt de troost vaak vergeten.

Mijn 2 aanbevelingen:

Vrienden, van alle leeftijden, investeer nu voor later. Vrienden zijn de nieuwe familie. Mensen die je kennen! Oud, jong, wijs, gek veel of weinig, vrienden zijn mensen die je kennen. En je bent nooit te oud nieuwe vrienden te maken.

Een lied in mijn hoofd, melodieën soms flarden van teksten gaan door mijn hoofd bij het schrijven van dit verhaal de oude teksten: ‘al ga ik door een dal van diepe duisternis’, ‘Heer die mij ziet zoals ik ben, Ook moderne muziek troost mij: ‘You’ve got a friend’ van Carol King, ‘ Mag ik dan bij jou’ van Claudia de Breij

Laten we mee zorgen voor een liefde volle schepping

Amen